

Uvodnik

Evo još jedan broj, osmi po redu, završava se u jeku četvrtog vala epidemije Covida – 19. Upravo se pojavio i novi soj virusa koji po svom običaju stalno mutira kako bi preživio. Jednako kao i „čovjek mudri“. Homo sapiens što se stalno nečemu novom domišlja kako bi svoju lijenost zadovoljio i čovjeka, onog drugog, nadjačao, pobijedio i bio prvi, ispred i iznad drugih i mudro pokazivao mišiće. O toj njegovoj mudrosti moglo bi se puno toga reći. Našoj hrvatskoj posebno. A već je dosta toga izgovarano, sažetog u više ili manje mudrim izrekama, koje se prenose i puno dalje i duže nego što te narodne mudrosti, važne za neka tamo razdoblja, mogu izdržati ispite novih vremena i postaju bezvrijedne, kontraproduktivne, čak! Odavno je rečeno i „Tri hrvata - pet stranaka“, „Svaki sve zna najbolje, od nogometa i politike do znanosti“, pa onaj poznati hrvatski jal, „Nek' i meni crkne krava samo da krepa susjedova!“ Nikada se ni oko čega složiti. Svatko vuče na svoju stranu i ne da ni milimetar „svoga“! Njive, okućnice (pa mu je uzglavlje na cesti i trese se kod prolaza svakog vozila, ali ne da on za nogostup...), ne da svoj prostor u tramvaju da bilo tko njime prolazi! Svoje mišljenje o bilo čemu dirat', ni bilo kome! Od rođenog brata do vrhunskog znanstvenika. Tako je i s Covidom-19. Od onih koji tvrde da ga nema, da toliki ljudi umiru iz čistog heca, dišpeta, prkosa ili samo da njima, antivakserima, napakoste, pa do onih koji su u ozbiljnom strahu i ne daju se iz svoga doma ni na sekundu jer bi ih taj ružni, novi sotona odmah dohvatio i na onaj svijet pospremio! Pa hoće-neće maske, pa razmake, a Covid-potvrde su crvena krpa! Polovina nas se jedva cijepila od sve te silne pameti i nikako se zaštititi od novih valova, postići onaj

spasonosni „imunitet stada“! Traju nadmudrivanja bez kraja i konca. Ali ne meritorno, argumentima, nego kako bi se što bolje zamutila voda. Novinari, majstori u tome, koriste gužvu ne bi li prodali jedan primjerak svoje novine više pa i njih napali antivakseri! Podlo se, pokoji, smije budalaštinama općim i onim političara „na poziciji“ i opoziciji! Nitko se ne snalazi od onih koji bi nešto i mogli jer su došli na „poziciju“ zato što su tu postavljeni od mudrih mešetara koji ih koriste za svoje interese i u korijenu suzbiju svaki konstruktivan individualni pokušaj. I tako korona preživljava, a ljudi umiru. Ovdje čitav jedan grad u našim razmjerima! Jer se pola ljudi neće cijepiti, jer treba bar pet godina da se vakcina ispita, jer je pitanje što i kakve će biti nuspojave, negativni efekti i slično. A koronini? Nema veze. Pa sada neka čovječanstvo koristi znanja iz doba kuge i kolere, pokapa mrtve i čeka pet godina ako prežive oni koji stvaraju to još novije cjepivo, a ako ne i duže! Ili neka oni koji ne znaju ništa o mogućem cjepivu ili znaju bolje od WHO-e pa ne žele s ostalima graditi „imunitet stada“, višestruko plaćaju dodatno zdravstveno osiguranje i čuvaju svoj neprikosnoveni integritet, a, kada se razbole, sami plaćaju svoje liječenje od nepostojećeg virusa, ukoliko priznaju da su bolesni, a ako ne, smještanje u azil, na nekom pustom otoku! Srednjovjekovna rješenja su dobro iskušana i ipak najsigurnija!

Svi strahuju od negativnih efekata zatvorenosti, izolacije, naglo eskalirale „otočnosti“ i broje negativne efekte, a nitko da osvijesti covidom danu mogućnost da se obitelj opet nađe zajedno u svom toplom domu, razgovara, igra zajedno, pjeva, pleše, priča priče, ono što im se toliko vremena događalo, a nisu imali prilike ispričati jedni drugima jer se nisu

uspijevali gotovo ni vidjeti! Ni struke, pozivi posvećeni ljudima, djeci, mladima, obiteljima, da ponude tolike mogućnosti povratka čovjeka svojim korijenima, obitelji iz koje je otet nasiljem kapitala, onim „Keep up with Jonsons“ i otrgne se općoj otuđenosti! Izluđenosti dekadencijom zapadne civilizacije pokrenutom opet ničim drugim nego nikad prevladanim kultom „zlatnog teleta“ što je svoje korijene pustio u sve pukotine razuma i omađijao ga, čovjeka mudrog, „šarenim lažama“ bez obzira na davno njegovo razotkrivanje ne samo Frommovo!

I tako pored sve te zbrke naš časopis ide dalje s novim, zanimljivim temama od multikulturalizma iz perspektive feminizma viđenih kroz prizmu muslimanskog svjetonazora na dalje. U ovom kontekstu je naglašena, i u javnosti često spominjana, tema jednakosti među spolovima u svemu, mada spolovi nisu jednaki u svemu (osim u vrijednosti, važnosti). Postojeće više ili manje vidljive specifičnosti jednog i drugog spola koje su evidentne zahtijevaju i posebne, drugačije odgovore. Jednakost ne znači linearnost nego podjednaku zadovoljenost različitih potreba i prostor za ispunjavanje jednako tako različitih mogućnosti, ovisno o posebnostima (slično kao kod „jednakog“ odnosa roditelja prema djeci u obitelji, gdje ne znači jednakost za praznik pokloniti svakom djetetu loptu ako bi neko dijete radije željelo knjigu). Slijedi zahvaćanje izuzetno važne teme siromaštva i socijalne isključenosti duševnih bolesnika. Koliko god da je to ozbiljan problem, budući da su duševni bolesnici jedna od slabo vidljivih manjinskih skupina koja se iz razumljivih razloga teško može samozastupati, a društvo, pa ni struke involvirane u rad s njenim pripadnicima, ne ulažu potrebne napore u aktualiziranje ovog problema

tako da izostaju i potrebni napori i ulaganja za iznalaženje potrebnih mehanizama njihove posebne zaštite, odnosno otvaranja specifičnih putova osiguravanja mogućnosti participacije u stalnim ili povremenim pravedno plaćenim radnim aktivnostima. Zbog svega toga oni ostaju na margini. Ovaj rad je vidljiv doprinos traženju pravednog odnosa prema duševnim bolesnicima i učinkovitim putova unapređenja njihovog položaja u društvu. Sljedeći članak posvećen gubicima ovisnika jednako je tako dobar pokušaj osvjetljavanja problema jedne od manjinskih skupina, odnosno jednog od uzroka i poticatelja perzistencije ovisnosti pa i njenog širenja. Svakome se teško nositi s gubicima, ma koje vrste oni bili, a ovisnici s njima još teže mogu izići na kraj zbog specifičnosti ovisnosti kao bolesti. Njih svaki novi gubitak gura u dublju i težu ovisnost. Umjesto suočavanja sa stvarnošću i njenog postupnog prihvaćanja, oni se s gubitkom nose bijegom od realiteta, koristeći sve „teža“ psihoaktivna sredstva te se, sve više promijenjeni u psihološkom, psihoorganskom i socijalnom pogledu, još teže vraćaju stvarnom, a osobito zdravom životu. Zlostavljanje djece već je nekoliko desetljeća tema broj jedan među stručnjacima mada u javnosti nema dovoljno informacija, jasnih spoznaja, a pogotovo točno utvrđenih mjerila u pogledu granica za roditelje i druge odrasle u pogledu kvalitete odnosa prema djeci. Seksualno zlostavljanje djece posebna je tema i izuzetno je važno ovoj pojavi posvetiti punu pažnju jer je očito rasprostranjenija nego što se to ranije mislilo i u krugovima u kojima ga se nikako ne bi očekivalo. Kao jedan specifičan vid zlostavljanja, kriminalnog ponašanja odraslih prema djeci, za čije postojanje i širenje je odgovorno cjelokupno društvo, svi građani, tek zadnjih desetljeća dobiva

na pažnji društva sve osvještenijeg u tom pogledu. Trgovanje ljudima je svjetski problem koji ne poznaje granice država jer mafija je odavno prihvatila „svijet bez granica“. Razlog tome je vrlo konkretan. U ovoj grani „kriminalnih djelatnosti“ okreće se ogroman novac. Kao kriminalna pojava on je prvenstveno briga policija i općih i specijalnih, ali kao vrlo složena pojava može se uspješno rješavati jedino timski uz sudjelovanje i drugih struka. Mjesto je tu i socijalnom radu kako u suzbijanju trgovanja ljudima tako i rehabilitaciji i resocijalizaciji spašenih žrtava, složenijem i intenzivnijem radu u lokalnim zajednicama i izučavanju same pojave. Sljedeći članak govori o tome kako psihodrama i dalje, polako, ali sigurno, ulazi u kontekste različitih pomažućih poziva. Tako je i sa socijalnim radom čiji ona postaje dio u znanosti, osposobljavanju novih naraštaja stručnjaka i praksi, radu sa različitim skupinama od obiteljskih, vršnjačkih, ovisničkih na dalje. Ponovo je obuhvaćen niz izuzetno važnih pitanja i problema s psihosocijalnog područja, ali i putova njihovog mogućeg razrješavanja. Na kraju je dan prikaz zanimljive Konferencije „Dijete u fokusu“. Održana je u organizaciji Katedre za socijalni rad Filozofskog fakulteta u Mostaru. Glavna plenarna predavanja su održali cijenjeni profesori iz Zagreba: Dubravka Hrabar, Gordana Buljan-Flander, Irma Kovčo-Vukadin i iz Geteborga Lilja Cajvert a prikaz novog pristupa „tapinga“ u radu s djecom na „teškim“ temama, dala je Sara Pong, psihoterapeutkinja i supervizorica iz Švedske. Ispunjeni zadovoljstvom temama u ovom broju s radoznalošću iščekujemo nove članke koji će donijeti i nova iznenađenja svojim sadržajima koji se već naziru iz nekih pristiglih radova!

Iduće, 2022. godine je i četrdeseta obljetnica pokretanja Malih kreativnih socijalizacijskih skupina, našeg autentičnog pristupa u primarnoj i sekundarnoj prevenciji ovisnosti, poremećaja u ponašanju i psihičkom funkcioniranju djece i mladih, te pomoći obiteljima s narušenim odnosima, uzroka svih onih teških problema novih naraštaja! Djeca se sa svim tim sama, pa ni zajedno s izgubljenim roditeljima, nisu u stanju nositi te bez svoje volje i krivnje završavaju u sve ozbiljnijoj patologiji na margini društva. Centri za socijalnu skrb se isto tako sa svim tim i brojnim teškim, drugim problemima, nisu u stanju nositi bez prevencije i korištenja ovog grupnog pristupa (što je pokazala i petogodišnja katamnistička evaluacija u Međimurju), jer su im normativi zapošljavanja suviše niski pa malobrojni stručnjaci u Centrima, preplavljeni socijalnom patologijom uspijevaju, tijekom onih famoznih 8 – 12 minuta po korisniku mjesečno, samo „gasiti požare“ po vrhovima njenih užarenih bregova. Ili post festum „brojiti mrtve“! Bit će zanimljivo vidjeti što se događa širom Hrvatske i na tom planu! Je li sustav socijalne skrbi sada uopće prihvatio ponuđeno spasonosno zapošljavanje čak dvije stotine novih stručnjaka?! Što će biti s tim neočekivanim paradoksom?! Hoće li ostati neprihvaćeno, samo zato što ga nudi HDZ-ova vlada? Ovo jedino suvislo rješenje, naravno uz uvođenje dvosmjenskog rada, kako bi se stručno djelovanje na terenu obavljalo kada su korisnici kod kuće, a ne na poslu, konačno provodili programi *street corner worka*, o čijoj primjeni kod nas, ali individualnoj, izvan sustava, je ovaj časopis pisao još lani, kako bi se racionalno koristili prostori Centara za socijalnu skrb, zajedno s predškolskim ustanovama provodila primarna prevencija u poslije podne neiskorištenim prostorima

dječjih centara, vodili gerijatrijski, klubovi liječenih ovisnika, bolesnika s psihičkim smetnjama, skupine za samopomoć, klubovi tinejdžera, mladih i slični oblici rada u zajednici što su ozbiljno zanemareni, a presudni su za neophodne pozitivne promjene u teško zapuštenom društvu. Što će u svemu tome donijeti novi Zakon o socijalnoj skrbi? Očito je pred nama zanimljiva godina u kojoj nam svima želimo uspješniju i mudriju borbu za zdravlje, kvalitetu života u zajednici, sretniju sobom, obitelji i školom djecu, našu budućnost, solidarnije, učinkovitije i poželjnijim vrednotama okrenuto društvo!